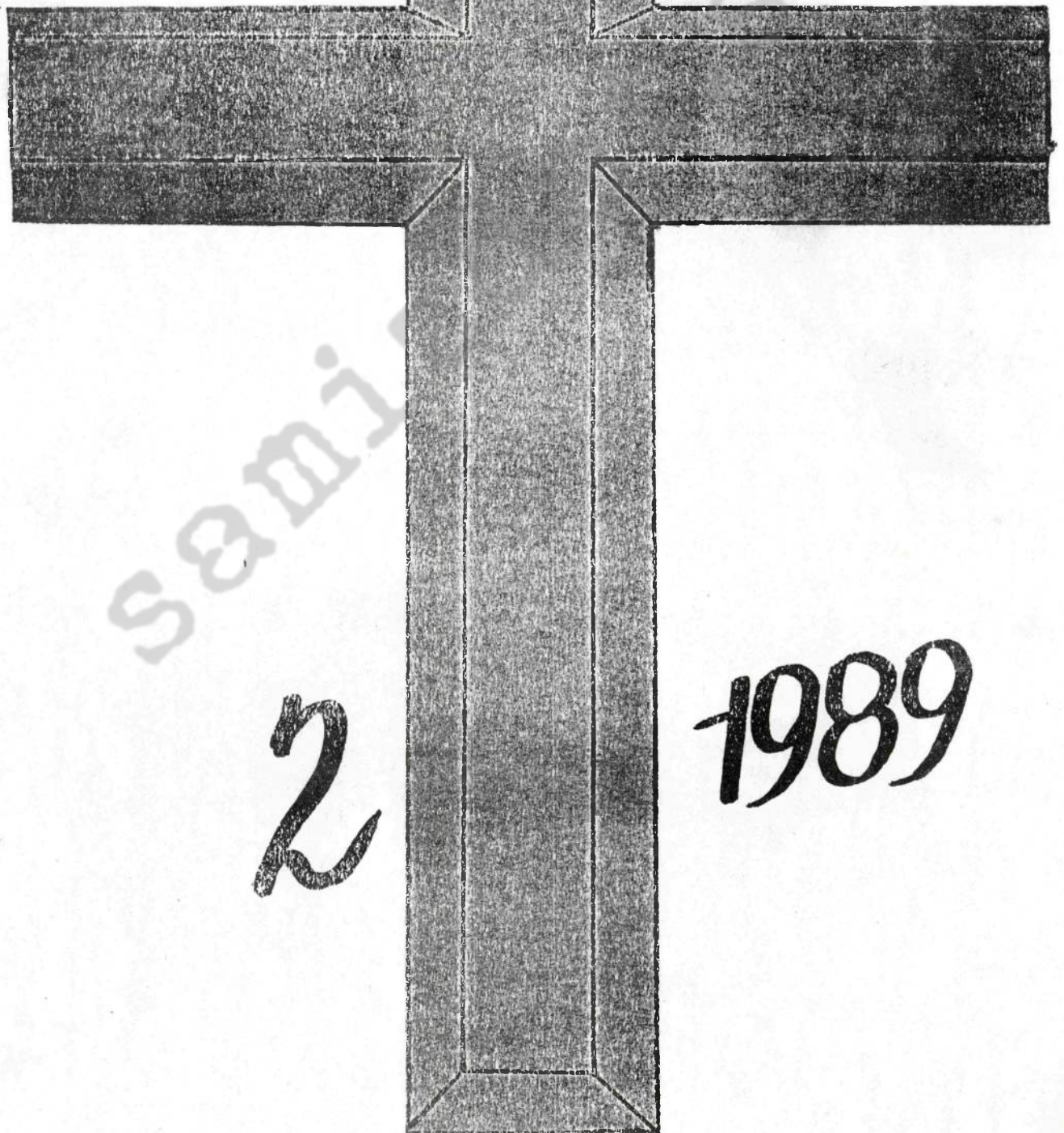

*Katolícky
mesačník*

2

1989

Úmysel apoštolátu modlitby na február 1989:

ABY MODLITBA, POKÁNIE A SVIATOSTI ZJEDNOCOVALI KŇAZOV, REHOĽNÍKOV
A LAIKOV V UCTIEVANÍ BOHA A V SLUŽBE BLÍŽNYM

14.februára je /v Európe/ SVIATOK SPOLUPATRÓNOV EURÓPY SV. CYRILA,
MNÍCHA, A SV. METODA, BISKUPA. Modlitba z breviára:

Všemohúci Bože, ty si prostredníctvom svätých bratov Cyrila a Metoda daroval slovanským národom svetlo evanjelia; ďaj, nech s ochotným srdcom prijímame slovo tvojho učenia, a urob z nás ľud zjednotený v pravej viere a správnom vyznávaní. Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraluje v jednote Ducha Svätého po všetky veky vekov. Amen.

Prosme patrónov Európy sv. Benedikta, Cyrila a Metoda o prihovor pri úsilí o vybudovanie jednotnej Európy od Atlantiku po Ural na kresťanskom základe!

8.marca bude tomu 7 rokov, čo Sv.Stolica vydala zákaz kňazskej organizácie "PACEM IN TERRIS". Väčšina niekdajších účastníkov schôdzí tejto organizácie sa už spamätala a počúvla Rím, v Bratislave však organizácia PIT sústredila svojich stúpencov a tak dodnes väčšina kňazov pôsobiacich v Bratislave chodí na tieto schôdze, ako ukázala aj schôdza mestskej organizácie v Bratislave 28.nov.1988 pod vedením predsedu Mest.výboru PIT doc.Jozefa Krajčího. Na tejto a na iných schôdzach PIT v Bratislave sa pravidelne /až na výnimky/ zúčastňujú: všetci bratislavskí farári /správcovia farností/, z kaplánov resp. výpomocných duchovných A.Srholec, D.Bako, V.Kňazovič a V.Rejner, všetci vyučujúci na CMBF okrem prof.S.Šoku, tajomník CMBF L.Ostrák, z predstavených kňazského seminára rektor K.Partal, špirituál F.Žák a prefekt K.Krajčí.

Modlíme sa za týchto kňazov, aby sa v tejto pôstnej dobe spamätali a svoje postoje zosuladili so svojimi slovami, že uznávajú pápeža!

Z O B S A H U :

	str.
<u>Z domova:</u> List kard.Tomáška predsedovi vlády	3
Otázniky okolo "Združenia katol.laikov"	4
Druhý rok Desiatročia duchovnej obnovy	6
<u>Zo sveta:</u> Z Vatikánu	8
Záver Viedenskej konferencie, z Maďarska	9
Zo ZSSR a iných štátov	11
Z Poľska, Číny, Juhoslávie	13
<u>K štúdiu:</u> Ukážka z encykliky "Sollicitudo rei socialis"	14
V.S.Solovjov: O pokušení	15
Zo správy "O stave viery" kardinála Ratzingera	19

✚ *awwwww*

LIST KARDINÁLA TOMÁŠKA PŘEDSEDŮVI VLÁDY

Pán Ladislav Adamec,
predseda vlády ČSSR
P r a h a

Praha 20. januára 1989

Vážený pán ministerský predseda,

chcel by som vyjadriť za seba aj za katolícky ľud radosť z toho, že aj Československo sa pripojilo k záverom následnej helsinskej konferencie vo Viedni, uzavretej v minulých dňoch. Dohody tam podpísané budú mať hospodársky a politický význam nielen pre náš štát, ale aj pre významnú časť sveta, čo vrelo vítame.

So zvláštnou pozornosťou barieme na vedomie tie časti dohôd, ktoré konkretizujú záväzky účastníckych štátov - vrátane ČSSR - ohľadom občianskych slobôd a v ich rámci výslovne aj právo na plný rozvoj náboženského života veriacich občanov a cirkví. Prišiel čas, aby skončilo obdobie nerovnoprávnosti. Očakávame, že dôkladná reforma československého práva svedomite uplatní záväzky prijaté v Helsinkách a vo Viedni. Pre vzťah veriacich ľudí ku štátu bude ešte dôležitejšie, aby mocenskými útvarmi boli poctivo rešpektované.

V tejto súvislosti musím s poľutovaním konštatovať, že zákroky bezpečnosti proti pokojným zhromaždeniam v Prahe 17. januára a v ďalších dňoch silne otriasli dôverou veriacich ľudí rovnako ako veľkej časti obyvateľstva. Drsné násilie nemôže udusiť oprávnenú túžbu občanov žiť v takom priestore slobody, aký sa stal samozrejým v 20. storočí. Obávam sa, že potlačovanie dialógu občanov s vládou vyprovokuje konfrontáciu na škodu všetkých.

V mene evanjelia Kristovho, z ktorého vyrástla naša národná aj európska kultúra, Vás naliehavo žiadam: nastúpte cestu úprimného dialógu štátu s cirkvou aj všetkými občanmi, a to hneď!

František kard. Tomášek v.r.
arcibiskup pražský

V Štrasburku európsky parlament schválil rezolúciu, ktorá odsudzuje policajné útoky v Prahe proti občanom, ktorí pokojne spomínali na smrť Jána Palacha. Dokument protestuje tiež proti zadržovaniu Augustína Navrátila na psychiatrickej klinike.

Ing. Vladimír Janků, vedúci Sekretariátu pre veci cirkevné Predsedníctva vlády ČSSR, bol od 16. do 20. januára 1989 vo Vatikáne, kde sa stretol s arcibiskupom Fr. Colassuonom, apoštolským nunciom so zvláštnym poslaním. "Stretnutie nemalo úradný charakter, ale išlo o rozhovory informačného rázu, ktoré prebiehali v priateľskom ovzduší a boli zamerané zvlášť na rozvoj stykov medzi Svätou Stolicou a ČSSR."

ODHLASOVANIE DETÍ Z NÁBOŽENSTVA

Z Moravy, ale najmä zo Slovenska došli správy o nátlaku na rodičov, aby odhlásili deti prihlásené na hodiny náboženstva na škole. Uplatňujú sa pri tom známe hrozby.

Je potrebné evidovať tieto prípady. Napíšte podrobne aj s menami, dátumom a okolnosťami o takom protizákonnom postupe školy na príslušný biskupský úrad a súčasne kópiu na vedomie otcovi kardinálovi Tomáškovi do Prahy /Hradčanské nám. 16/ do rúk právnej komisie.

Pripomienka: Odhlásenie sa podáva tam, kde bola daná prihláška, teda na farský úrad.

OTÁZNIKY OKOLO "ZDRUŽENIA KATOLÍCKYCH LAIKOV"

V poslednom čase dochádzajú katolíckym veriacim a na niektoré fary pozvánky k členstvu v "Združení katolíckych laikov Pokoj na zemi"/česky/. Obsahuje 4 texty:

1. Výzva "Bratia a sestry" nadväzuje na mohutné prejavy katoického ľudu /Velehrad 1985, petícia 1988/ a navrhuje vytvoriť "trvalý nástroj k obhajobe svojich práv, k prehĺbovaniu vnútornej jednoty a istejšej cesty k Bohu" formou verejnej organizácie. Hlavný podnet poskytuje skutočnosť, že štátne orgány neprijali návrh dialogu s katolíckym ľudom v osobe kard.Tomáška.

2. Program Združenia predkladá 12 bodov: 1/podporu pásma dôvery v Európe a tiež vnútri ČSSR, 2/ hlavné úloha: pomôcť realizácii Desiatročia duchovnej obnovy, 3/ presadzovanie 31 bodov Petície, 4/ všetko v úzkej spolupráci s kard.Tomáškom a neskôr s biskupskou konferenciou, 5/ propagovanie prosebných pobožností predovšetkým za obsadenie biskupských stolcov, 6/ rozvíjať ekumenické hnutie, 7/ informovať o stave Cirkvi tu aj v zahraničí, oboznamovať s obežníkmi prežského arcibiskupstva, 9/ informovať pomocou "Kresťanských obzorov" a inak, 10/ založiť vlastné vydavateľstvo, 11/ názov združenia: Pokoj na zemi, 12/ členovia: veriaci od 18 rokov. Tento list podpísali Augustín Navrátil a Pavel Záleský /za olomouckú arcidiecézu/, Dr.Radomír Malý a František Záleský /za brnenskú diecézu/. Otec kardinál pripísal vlastnoručne: "Súhlasím s touto iniciatívou, lebo je v zmysle křistovej výzvy "Bude te mi svedkami". Pozdravuje a žehná Frant.kard.Tomášek, 22.okt.1988".

3. Organizačná štruktúra: Majú sa vytvárať farské združenia na čele s farským výborom, ktorého predseda a podpredseda "by zastupovali výbor aj celú farnosť". Podobne by vznikli výbory: diecézny, arcidiecézny /= český a moravský/, celonárodný prípadne celoštátny. "Iba po uvedení do činnosti celej organizačnej štruktúry bude vypracovaný úplný organizačný poriadok a ostatné nutné náležitosti."

4. Formulár prihlášky spojený s ponukou zasielania kresťanských obzorov k odoslaniu na jednu zo 4 adries /namiesto Fr.Záleského Jirí Škoda/.

K uvedenému malý doplnok.

Kresťanské obzory začal vydávať A.Navrátil ako dvojtýždenník od 14.6.1988. On tiež koncipoval a propaguje ZKL PNZ. Schválenie tohto podnetu k laickej aktivite otcem kardinálom vyvoláva spomienku na jeho podporu A.Navrátilom spísanej petície, ktorú katolícky ľud celej ČSSR masovo podpísal ako neformálny mandát otcovi kardinálovi pre rokovanie so štátom.

Návrh na organizáciu ZKL sa však nestretol s jednoznačným prijatím. Najmä jeho konkretizovanie v ďalších informáciách vzbudilo vážne výhrady a odmietanie. Okrem iného vadí neujasnenosť vzťahu cirkevnej štruktúry a občianskej sféry.

Vedomie zodpovednosti za cirkev podnietilo časť známych katolíckych osobností k tomu, že vyjadrili niektoré výhrady v liste 4 pôvodným signatárom projektu ZKL PNZ. "Sme presvedčení, že samotná myšlienka laickej aktivity je správna a naliehavá, že by každý kresťan mal neodkladne prijať svoj podiel zodpovednosti v cirkvi aj v celej spoločnosti - a tam, kde riadne cirkevné štruktúry chýbajú alebo nemôžu fungovať, aj mimoriadnu zodpovednosť navyše. Ale každá aktivita v cirkvi by mala byť riadne pripravená, zvážená a prediskutovaná - to všetko nám u ZKL výrazne chýba". List konkrétne odmieta názov vedome nadväzujúci na cirkevne zakázané Združenie katolíckeho duchovenstva Pacem in terris a bezstarostná odvaha ujať sa Desiatročia duchovnej obnovy a riešenia celkovej situácie cirkvi bez dostatočného pohľadu na existujúcu pastoračnú štruktúru.

List podpísali: Dr.Václav Benda, Michaela Freiová, Ing.Jiří Kaplan, P.Václav Malý, Dr.Josef Plocek, Dr.Bohumil Svoboda. - Otec kardinál po zvážení obsahu tohto listu pripojil k nemu tieto vlastnoručné riadky: "Podporil som a podporujem aktivitu laikov v cirkvi. Uvedené výhrady však považujem za tak závažné, že dôrazne žiadam iniciátorov ZKL,

aby pozastavili svoju organizačnú činnosť, pokiaľ sa tieto problémy nepodarí uspokojivo a v katolíckej jednote celej cirkvi vyriešiť. V Prahe 30.dec.1988. Frant.kard.Tomášek."

Je nám známe, že už predtým sa spolupracovníci A.Navrátila stavali kriticky k spôsobu, akým bolo ZKL uvádzané do života. Preto bez výnimky prijali pokyn otca kardinála. - Čo by k celej veci bolo treba dopovedať, napísal jeden z prvých spolusignatárov A.Navrátila, dr.R.Malý, v listoch Navrátilovi a kard.Tomášekovi.

/Informace o cirkvi, č.2/1989/

VÝZVA BRATISLAVSKÝCH STREDOŠKOLÁKOV

všetkým kresťanom i veriacim nekresťanom Československa

My, bratislavskí stredoškoláci, veriaci kresťania, vyzývame všetkých kresťanov i veriacich nekresťanov v Československu - katolíkov, evanjelikov, reformovanú cirkev, adventistov siedmeho dňa, baptistov, členov husitskej cirkvi, bratskej cirkvi na Slovensku, československej cirkvi, pravoslávnych, ale aj židov moslimov, svedkov Jehovových, ako aj neveriacich-ateistov dobrej vôle

v súvislosti s porušovaním ľudských práv a s hrubým porušovaním náboženskej slobody v Albánsku /kde sú zakázané akékoľvek náboženské prejavy, kde sú vaznení knazi, pastori, pravoslávni popi, rabíni, mohamedanski i ďalší duchovní/

a v súvislosti s porušovaním náboženských práv a obmedzovaním náboženskej slobody v Rumunsku /rúcanie kostolov v Sedmohradsku, katolíckych a pravoslávnych svatýn, presídľovanie kresťanov/,

aby odteraz n e k u p o v a l i u nás v obchodoch

žiadne výrobky z Albánska a Rumunska /s označením Made in Albania, Made in Rumunia/ - konzervy, ovocie, potraviny, šatstvo, spotrebný tovar

až dotedy, kým sa obnoví náboženská sloboda v Albánsku a Rumunsku. Táto výzva je v súlade s podpísaním záverečného dokumentu KBSE vo Viedni v januári 1989, kde Albánsko sa vôbec nezúčastnilo a Rumunsko prehlásilo, že dohody nebude dodržiavať. Akonáhle sa v jednej z uvedených krajín začne prejavovať náboženská sloboda, u tejto krajiny ihneď upúšťame od výzvy.

V Bratislave 1.II.1989

Študenti-katolíci bratislavských
stredných škôl, z Československa,
signatárskej krajiny KBSE

Na vedomie:

Verejné oznamovacie prostriedky

Vedenia cirkví a náboženských spoločností v ČSSR

Ordinariáty kat.diecéz

Ministerstvo zahraničného obchodu ČSSR

Veľvyslanectvo Albánskej republiky

Veľvyslanectvo Rumunskej socialistickej republiky

GÁNDHÍHO CENA MANŽELOM KAPLANOVÍM

Svetovou tlačou prebehla správa, že na svetovom stretnutí mládeže, ktoré zvolala komunita Taizé tohto roku do Paríža, boli vyznamenaní okrem arménskej ženy Aghavni a indickej Lucy Singhovej /žije 20 rokov medzi chudákmi v predmestí Kalkaty/ tiež Jirí a Marie Kaplanovi z Prahy. V zdôvodnení sa píše, že ich dom je miestom jedinečného prijímania prichodiacich. Cena nesuca meno Mahátmu Gándhího bola založená na svetovom stretnutí Taizé v indickom Madrase a tohto roku /1988/ bola udelená tretí raz. Nie je spojená s peňažnou sumou, je to len čestné uznanie.

/IOC č.2/89/

DRUHÝ ROK DESAŤROČIA DUCHOVNEJ OBNOVY

Prvu nedelu adventnú sme vstúpili do druhého roku Desäťročia duchovnej obnovy národa, našej prípravy na milénium smrti sv. Vojtecha a na vstup do tretieho tisícročia. Témou tohto roku je VIERA V MODERNOM SVETE. Vychádza z prvého prikázania Desatora a z Ježišových slov "Vy ste svetlo sveta, vy ste soľ zeme".

Je to v určitom zmysle ústredná téma celého desaťročného programu, lebo témy ostatných rokov vlastne poukazujú na vieru, konkrétne osvedčovanú v jednotlivých dôležitých životných oblastiach, ako je rodinný život, výchova a vzdelanie, práca, spoločenská zodpovednosť a pod. V tomto roku sa máme pýtať, čo dáva vieru nám a čo môže dať ľuďom a svetu okolo nás.

Viera je vlastne neustály dialóg. Boh nás oslovuje nielen cez "depositum fidei" /poklad viery/, ale aj cez "znaky časov". Ako zdôrazňuje najmä II. Vatikánsky koncil, musíme dobre poznať svet, v ktorom žijeme, aby sme mohli súčasnému človekovi zvestovať evanjelium jemu zrozumiteľnou rečou a mohli odpovedať v duchu Kristovom na jeho najpálčivejšie otázky a najnaliehavejšie potreby. Aj my sme predsa moderní ľudia a máme nimi byť plne a vedome. Spreneverili by sme sa svojmu poslaniu byť kvasom a soľou, keby sme sa od súčasného sveta staromilsky a brídavo odťahovali a uzavierali sa do seba ako sektári. Ale rovnakou spreneverou by pravda bolo, keby sme stratili kresťanskú slobodu voči svetu, keby sme sa nechali nekriticky strhnúť jeho módnymi smermi a opanť jeho ideológiami a modlami!

Bude dobre poznávať v tomto roku hlbšie učenie viery, ale máme tiež premýšľať o našej zodpovednosti za svet, ktorá z našej viery vyplýva. Bolo by užitočné, keby sme si o tom v spoločenstvách prečítali konštitúciu II. Vat. koncilu Radosť a nádej.

V každom roku Desäťročia sa duchovne solidarizujeme s určitou skupinou v spoločnosti. Vlni to boli lekári a zdravotníci... živý ohlas mal októbrový Týždeň modlitieb za všetkých, ktorí slúžia chorým a trpiacim. Tiež pohotovosť a obetavosť, s ktorou naši veriaci reagovali na tragické udalosti v Arménsku /i keď ich akciu oficiálna propaganda pripísala "zväzákovi z Prahy 6"/ môžeme aspoň do určitej miery chápať ako plod Anežského roku, ktorý si vytýčil službu trpiacim ako jednu zo svojich hlavných úloh.

Tento rok venujeme tým, ktorí pracujú vo vedeckých a technických odboroch. Ich práca do značnej miery stvárnjuje súčasný svet a mále by tragické následky, keby nebola sprevádzaná, prehĺbovaná a dopĺňovaná hodnotami duchovného a mravného poriadku. Prv, najmä v minulom storočí - ale všelike prežíva toto poňatie dodnes, napr. naše marxistické školstvo sa ho strnulo drží - sa myslelo, že medzi svetom vedy a techniky a svetom viery je neprekročiteľná priepasť. Dnešní myslitelia však ukazujú, že vedecký a technický prístup ku skutočnosti bol v jadre umožnený práve kresťanstvom, a to najmä biblickým dôrazom na to, že svet a príroda nie sú božskej povahy, ale sú Bohom stvorené pre človeka, aby ich poznával, spravoval a pretváral. /Dnes treba zdôrazňovať druhú časť biblickej správy o stvorení, že totiž toto pretváranie nesmie byť manipuláciou a vykorisťovaním, ale zodpovedným spravovaním, sprevádzaným úctou k životu a jeho Darcovi. / Historici vedy dnes ukazujú, nakoľko metodológia novovekých dejín vďačí práve toľko vysmievannej scholastike s jej systematickosťou a logikou. Zdá sa, že spory vedcov s Cirkvou na začiatku novoveku možno prirovnať nie k boju svetla a tmy, ale skôr k nedorozumeniu medzi pubertálnymi deťmi a ich trochu úzkoprsými rodičmi.

Dnes veda "dozrela" a celkom odrástla primitívnemu materializmu a "vedeckému svetovému názoru" /por. napr. Einsteinov známy text o vzťahu vedeckého poznania a tajomstva života/. Tiež Cirkev - ako ukazujú napr. dokumenty II. Vat. koncilu a dielo súčasného pápeža - v mnohom dozrela. Upustila od podozrievavého postoja voči vede /naopak sa ujíma slobody vedcov napr. proti súčasným ideológiám, por. napr. prejav pápeža k vedcom

v kolínskej katedrále 16.XI.1980/ a stáva sa kompetentným partnerom v závažnom dialógu o budúcnosti sveta, najmä tam, kde sa po všeobecnom vytriezvení z osvietenскеj naivnej dôvery v pokrok znovu naliehavo kladú otázky mravnej a duchovnej povahy. Ako predvídali sociológovia, nadchádzajúca doba znovu prináša veľký rozmach záujmu o duchovnú a náboženskú oblasť. Je smutné, že často sú rôzne sekty pohotovejšie pripravené reagovať na túto veľkú vlnu záujmu než tradičné cirkvi.

Ako je tomu s našou cirkvou? Nakoľko sme schopní kompetentne vstúpiť do dialógu, ktorý si vyžaduje komplexná kríza našej spoločnosti /a ktorý sa iste bude odohrávať predovšetkým mimo priestor ohraničený vládnuťou mocou pre jej ideológov a poslušných spolubežcov/? Nakoľko sme schopní odpovedať na smäd mládeže po duchovnej sfére života, ktorý je ešte intenzívnejší než na Západe v miere, v akej bola táto sféra potlačovaná? Nakoľko sme schopní využiť výhodu nezataženosti inštitučnou strnulostou /oproti cirkvám na Západe/, a nakoľko sme schopní preklenúť nevýhody pretrhnutej kontinuity, nízkej vzdelanosti, nepatrných možností komunikácie a vzájomného obohacovania medzi jednotlivými kresťanskými skupinami a duchovnými smermi, ktoré pôsobia vo svete, ale aj u nás doma? Nakoľko sa otázkam viery v modernom svete budú schopné otvoriť spoločenstvá, ktoré sa schádzajú za starostlivo zavretými dverami a nie vždy sa vyvarovali mentality gheta, a nakoľko budú schopní knazi, preťažení pastoračnými a mimopastoračnými povinnosťami rutínnej povahy, s minimálnou možnosťou študovať, konfrontovať sa priamo so skúsenosťami v iných krajinách a pod.? Nakoľko rozpoznáme a využijeme skutočné šance, nakoľko uznáme a prekonáme svoje nedostatky, nakoľko sa vyvarujeme pokušenia robiť z núdze čnosť a nakoľko sa začiatočné nadšenie pretaví do podoby systematickej práce?

Aj na tieto otázky nech nám naznačí odpoveď druhý rok našej desaťročnej obnovy.

/Informace o cirkvi č.1/1989, zn.KOAN/

Z PASTIERSKEHO LISTU BISKUPA J.SOKOLA K SVIATKU SV. RODINY 1988

...Dvadsať rokov uplynulo, čo Sv.Otec Pavol VI. vydal okružný list "O ľudskom živote" /Humanae vitae/, v ktorom vyzýva kresťanov, kresťanských manželov, aby nepodľahli zmýšľaniu tohto sveta a boli ochotní prijať deti i za cenu obetí a tak plnili vôľu Božiu. Všetko to, čo prekáža prvotnému cieľu, podstate manželstva, čo sa nazýva anti-koncepciou, je podľa Božieho zákona zakázané. Avšak nijako sa neprevinujú tí manželia, ktorí využívajú pravidelné cykly neplodných dní...

...Najbolestnejší zásah do rodiny je prerušenie započatého života v lone matky. "Zastavte lavínu!" - čítame v dennej tlači. Aj ten výrok matky: prekliaty deň, keď som sa na to dala /Smena/.

Kresťanská matka nesmie nikdy o to požiadať, alebo dať súhlas k takému činu, lebo je to ťažký hriech vraždy nenarodeného dieťaťa. Podľa lekárskej vedy započatý život je už človek so všetkými právami aj na život. Keďže to dieťa sa nemôže brániť, Cirkev vynáša zvláštny trest na tento ťažký hriech-a to je vylúčenie zo spoločenstva Cirkvi - exkomunikácia podľa kán.1398.

Drahé kresťanské matky, prosím vás, zastavte lavínu. Myslite na zodpovednosť pred večným Sudcom a nikdy to neurobíte!

Drahí kresťanskí otcovia, zastavte lavínu, nedovoľte, aby život vami darovaný vyhasol skôr, než by ste sa z neho tešili. Statočnou, obetavou prácou budete schopní vychovať deti k svojej radosti a k ich šťastiu.

Aj vy, lekári, ktorí ste pred promóciou zložili prísahu, že budete chrániť každý ľudský život, zastavte lavínu. Vy poučajte matky o nedozerných následkoch fyzických a psychických pre ženu...

VATIKÁN

Pápež oznámil 6. januára 1989:

"V rámci slávnosti Zjavenia Pána, z ktorej Cirkev čerpá obnovené povedomie svojej povinnosti neúnavne ukazovať Krista všetkým národom, s radosťou oznamujem významnú pastoračnú iniciatívu. Vzhľadom na prosby vyjadrované mnohokrát a už dlhší čas africkými biskupmi, kňazmi, teológmi i predstaviteľmi laikov, aby sa podporila organická dušpastierska solidarita na celom africkom území, rozhodol som sa zvolať špeciálne zhromaždenie Biskupskej synody venované problémom Afriky na tému "Cirkev v Afrike k tretiemu tisícročiu". Aby sa konkrétne a bezodkladne začala príprava tohto špeciálneho afrického zasadania Biskupskej synody, vytvoril som Prípravnú komisiu, ktorej úlohou bude príprava problémov, štruktúry a rokovacieho poriadku samotnej synody. Prípravná komisia bude pomáhať Generálnemu sekretariátu Biskupskej synody a bude spolupracovať s Kongregáciou pre evanjelizáciu národov. Táto komisia sa bude skladať z kontinentálnych ako aj regionálnych predstaviteľov organizmov afrického episkopátu."

- Počet katolíckych biskupov na svete vzrástol za posledných 10 rokov /od 1978 do konca 1987/ o 363: z 3708 na 4071. V tom istom období priemerný vek biskupov sa zvýšil o 2,5 roka: z 61,6 na 64,1. Svetadiely s najväčším počtom biskupov sú Amerika - 1566, a Európa - 1338. V Afrike je 485 biskupov, v Ázii 575 a v Oceánii 107. Najnižší priemerný vek biskupov je v Afrike: 58 rokov, a najvyšší v Európe: 67. Priemerný vek novomenovaných biskupov ostáva nezmenený: r.1978: 47, a r. 1987: 47,7 rokov.

- Ján Pavol II. prijal na súkromnej audiencii biskupa Jána Sokola, apoštolského administrátora Trnavy.

V Ríme rokovaťi predsedovia komisií pre veci rodiny biskupských konferencií z celého sveta. Za ČSSR bol účastníkom biskup J. Sokol.

- Ján Pavol II. prijal na súkromnej audiencii Alexandra Dubčeka.

- Ján Pavol II. prijal na súkromnej audiencii arcibiskupa Dimitrija A. Timofejeva, rektora Teologickej akadémie v Zagorsku, spolu s prof. Michailom S. Ivanovom, prorektorom Teolog. akadémie.

- Ján Pavol II. prijal na súkromnej audiencii Cyrila Guľajeva, arcibiskupa Smolenska, z moskovského patriarchátu.

- Centrum "Ekumenické Rusko" organizuje v Ríme od októbra 1988 do mája 1989 cyklus 8 konferencií na tému "Ikona, umenie, modlitba". Spomínaná inštitúcia vznikla r.1976 a má za cieľ morálnu i materiálnu starostlivosť o utečencov zo ZSSR, informovať o situácii veriacich v krajinách Východnej Európy, vystupovať na obranu ich práv a popularizovať špiritualitu a umenie byzantsko-slovanské.

- Posvätná kongregácia pre učenie viery oznámila, že inštrukcia Donum vitae o rešpektovaní ľudského života a dôstojnosti plodenia, ktorá bola vydaná vo februári 1987, má vieroučnú autoritu. Vieroučné body tohto dokumentu sú jasne a organicky vyložené a cirkevný učiteľský úrad ich stále pokladá za platné a záväzné.

- 25. výročie stretnutia Pavla VI. a ekumenického patriarchu Athenagorasa v sídle apoštolskej delegácie v Jeruzaleme sme si pripomenuli 5. I. 1989. Od tohto prvého stretnutia pokračuje dialóg medzi katolíckou a pravoslávnu cirkvou a zaznamenal značné pokroky.

ZÁVER VIEDENSKEJ KONFERENCIE

Viedenská konferencia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe sa skončila 19. januára 1989. Zúčastnilo sa na nej 35 krajín vrátane Sv. Stolice a ČSSR.

Na konferencii prehovoril aj vedúci delegácie Sv. Stolice, arcibiskup Angelo Sodano, tajomník Rady pre verejné záležitosti Cirkvi. Vo svojom prejave sa obrátil k zástupcom 35 krajín s výzvou, aby vynaložili všetko úsilie na zaručenie bezpečnosti a rešpektovanie ľudskej osoby a všetkých jej práv. Medziiným povedal, že odzbrojenie neznamená ešte úplný pokoj, pretože rešpektovanie osoby a jej práv ako aj solidarita medzi národmi sú rozhodnejšie pre dosiahnutie a upevnenie mieru vo svete.

Mons. Sodano osobitne zdôraznil slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. "Vo Viedni sme vyšli z jednej konštatácie, a to: náboženská sloboda je zaručená vo všetkých ústavách krajín, ktoré podpísali záverečné vyhlásenie helsinských dohôd. Ale v skutočnosti práve táto sloboda je často porušovaná. Ambíciou účastníkov tejto konferencie bolo redigovať text bez akejkoľvek dvojzmyselnosti a nejasnosti, ktorý by umožnil všetkým veriacim a ich spoločenstvám byť v stave nielen uskutočňovať náboženskú vieru, ale zároveň ako veriaci či už jednotlivu alebo spoločne sa aj uplatniť v spoločnosti.

Poukážuc na katolícke spoločenstvá východných obradov, ktoré v istých krajinách ešte aj dnes žijú tajne, Mons. Sodano povedal: "My dúfame, že po viedenskej konferencii a vďaka viedenskej konferencii tieto spoločenstvá prinútené žiť už mnoho rokov tajným spôsobom znovu dosiahnu občiansku zákonitosť, po ktorej túžia." /Rádio Vatikán/

Vedúci talianskej delegácie vyslanec Traxler, účastník všetkých diskusií, v rozhovore s novinármi medzi iným povedal:

"Výsledok konferencie je dosť pozitívny. Ak porovnáme to, čo sa dosiahlo teraz vo Viedni, s tým čo sa dosiahlo v Helsinkách, Belehrade a Madride, možno povedať, že text záverečného dokumentu predstavuje pokrok, ktorý môžeme nazvať historickým hlavne pre dve nové formulovania ľudských práv a základných slobôd. Prvý raz sa výslovne uznáva právo občana slobodne opustiť vlastnú krajinu a vrátiť sa do nej. Podobne nové sú aj formulácie témy o náboženskej slobode a o náboženskej výchove. V posledných 6 mesiacoch bolo cítiť vplyv Gorbačova, preto západniari súhlasili dať ľudský rozmer konferencii, aby sa konala v Moskve r.1991. Predtým to bolo nemysliteľné.

Další dôvod, prečo je výsledok konferencie historický, je prijatie princípu, podľa ktorého preverovanie uskutočňovania záväzkov zúčastnených krajín bude právne patriť aj občanom týchto krajín, t.j. tieto krajiny nebudú môcť namietat, že ich správanie voči občanom je vnútornou záležitosťou nekontrolovateľnou medzinárodným spoločenstvom. A konečne sa uznáva aj právo súkromnej osoby poukázať na problém zachovávanía záväzkov."

Prof. Vladimír Kartaškin z Inštitútu práva a štátu v Moskve vyhlásil že v Sovietskom zväze vláda s odborníkmi pripravuje nový zákon o emigrácii a to v úplnej zhode s vyhlásením ľudských práv. Každá osoba bude mať právo opustiť Sovietsky zväz a vrátiť sa do neho na základe svojej vlastnej osobnej túžby. Ohľadom obavy, že sa emigrácia stane nekontrolovateľnou, Kartaškin povedal: "Som presvedčený, že ak niekto nie je spokojný so životom v Sovietskom zväze, musí mať právo opustiť ho. Myslím, že žiadosti o expatriáciu by hádam rástli v prvých rokoch, ale potom by sa všetko stabilizovalo." /Rádio Vatikán/

Rakúsky žurnalista Armin Wolf zhrnuje výsledky viedenskej konferencie takto: "Všetci pozorovatelia sa zhodujú: Ešte pred niekoľkými rokmi nebol by podobný dokument jednohlasne schválený. Umožnil to M. Gorbačov svojou novou politikou nielen vnútornou, ale aj zahraničnou. V 50-stránkovej deklarácii sa napr. uvádza: Účastnícke štáty potvrdzujú, že ľudské práva a základné slobody vrátane slobody myslenia, svedomia, náboženstva a presvedčenia pre všetkých bez rozdielu rasy, pohlavia, jazyka alebo náboženstva budú rešpektovať. Všetci účastníci sľubujú

v budúcnosti na príslušné dotazy iných štátov odpovedať aj v konkrétnych prípadoch. Je to priam senzačná zmena v postoji východných štátov, ktoré doteraz zachovávanie ľudských práv vyhlasovali za svoju vnútornú záležitosť.

V tomto bode Rumunsko malo dlho výhrady a vyjadrilo ich aj po odhlasovaní dokumentu.

V náboženskej oblasti účastnícke štáty sa zaviazali doslovne "prijať účinné opatrenia, aby diskrimináciu z dôvodov náboženstva alebo presvedčenia voči osobám alebo spoločnostiam zabránili a odstránili, a aby zaručili skutočnú rovnosť medzi veriacimi a neveriacimi. Každý má právo na vyučovanie náboženstva vo svojej reči či už individuálne alebo v spoločnosti v slobodne prístupných miestach kultu a zhromažďovania."

Ďaleko idú tiež nové ustanovenia o slobode pohybu a cestovania - "Účastnícke štáty zabezpečia každému právo na slobodný pohyb a slobodnú voľbu miesta pobytu v rámci hraníc každého štátu a vycestovanie z každej krajiny, aj zo svojej vlastnej, a návratu do nej - neohraničene budú rešpektovať toto právo".

Dokument predvída aj odbúranie povinnej výmeny meny pre turistov. K téme väzenské tresty a mučenie zaviazalo sa 35 účastníckych štátov, že "nikto nebude svojvoľne zaistený, držaný vo väzbe alebo vyhostený z vlasti. Mučenie alebo iný druh ukrutného, neľudského, ponižujúceho zaobchádzania alebo potrestania zakáza a prijmu účinné opatrenia, aby také praktiky zabránili a potrestali."

"Jednotlivca budú tiež chrániť pred psychiatrickým alebo iným lekársnym zaobchádzaním, ak toto predstavuje porušenie ľudských práv."

Nie tak konkrétne ako formulácie tretieho koša /o ľudských právach/ sú formulácie v druhom koši o hospodárskej, technickej a vedeckej spolupráci. Málo konkrétneho je tiež v prvom koši - o bezpečnosti.

Jediná slabina viedenskej dohody: nie je to záväzný medzinárodne právny dokument, ale len politický prejav vôle. Zažalovať nemožno porušenie žiadneho z dohodnutých práv.

MAĎARSKO

Rôzne maďarské organizácie pôsobiace vo vlasti i v zahraničí sa domáhajú rehabilitácie kard. Mindszentyho, maďarského primasa, ktorý bol uväznený r.1948 a odsúdený na doživotie pre velezradu, vyzvedačstvo, ohrozenie bezpečnosti štátu a obchod s valutami. Kard. Mindszenty bol oslobodený počas povstania r.1956 a potom sa uchýlil na americké veľvyslanectvo, odkiaľ odišiel r.1971 do Rakúska, kde zomrel r.1974.

- Prvý raz ekumenická komunita z Taizé organizuje Medzinárodné stretnutie mládeže v socialistickej krajine. Stretnutie bude v Maďarsku v meste Pécs 29.-30.4.1989.

Brat Roger Schutz, prior komunity z Taizé, zamýšľa precestovať európske krajiny s 5 deťmi z 5 kontinentov. Dúfa, že bude prijatý najvyššími predstaviteľmi vlády v týchto krajinách. Cieľom jeho "mierovej púte" je urýchliť proces vytvárania "jednej veľkej európskej rodiny". Svoj zámer ohlásil brat Roger počas XI. stretnutia európskej mládeže, ktoré sa uskutočnilo v Paríži od 30.dec.1988 do 4.jan.1989. Stretnutia sa zúčastnilo 33 tisíc mladých, z toho 5300 z Juhoslávie, 1600 z Maďarska a 1500 z Poľska. Mládež bola hosťom 350 farností a pastoračných stredísk Paríža a okolia. Téma stretnutia bola: "Vnútorný život a ľudská solidarita."

- Judita Csehak, maďarská ministerka zdravia a sociálnej starostlivosti, vyhlásila, že nové právne predpisy upravujúce prerušovanie tehotenstva predvídaajú, že veriaci lekári budú môcť v budúcnosti odmietnuť previesť prerušenie tehotenstva. "Maximálne sa zhodujeme s veriacimi", povedala pani ministerka, "pokiaľ ide o ochranu života" a dodala: "Zvlášť ako lekárka som proti prerušeniu tehotenstva".

ZSSR

V školskom roku 1987/88 vyšší duchovný seminár v Rige, ktorý vychováva kňazov pre Lotyšsko a katolícke farnosti na území ZSSR okrem Litvy, mal 80 klerikov. Národnostné zloženie bolo nasledujúce: 24 Poľakov, 16 Lotyšov, 16 Ukrajincov, 11 Nemcov zo strednej Ázie, 10 Bielorusov, 1 Estonec, 1 Rus a 1 Litovec. Na území Lotyšska je 179 katolíckych farností. Obsluhuje ich 105 kňazov, z ktorých 33 má vyše 60 rokov, a iba 24 menej než 41 rokov. Okrem Litvy a Lotyšska na území ZSSR funguje 257 katolíckych farností obsluhovaných 127 kňazmi, z ktorých 55 je inkardinovaných do rižskej arcidiecézy. Zvyšok 72 kňazov sa pokladá za "miestnych", t.j. nepodliehajúcich jurisdikcii lotyšských biskupov; väčšinou boli za kňazov vysvätení ešte pred II.svetovou vojnou. Vyššie spomenutých 55 kňazov obsluhuje 111 farností, 72 zvyšných kňazov spravuje 131 farností. 15 farností nemá prideleného kňaza.

- Svätá synoda Ruskej pravoslávnej cirkvi sa rozhodla utvoriť špeciálnu komisiu, ktorá by skúmala dokumenty a materiály týkajúce sa rehabilitácie duchovných i laických osôb, ktoré sa stali po Októbrovej revolúcii obeťou represii. Synoda sa obrátila s výzvou na všetky zainteresované osoby, ktoré bývajú na území ZSSR aj v zahraničí, aby zaslali materiály a dokumenty všetkého druhu týkajúce sa života a činnosti prenasledovaných osôb, na adresu Moskovského patriarchátu. Ide samozrejme o prenasledovaných členov Ruskej pravoslávnej cirkvi.

- V sovietskom časopise "Nauka i religia" šéf oddelenia propagandy komunistickej strany v Kaliningrade tvrdil, že "likvidácia všetkých administratívnych bariér a zanechanie metód nátlaku používaných centrálnymi úradmi voči náboženským organizáciám prispeje k prekonaniu ťažkostí v ZSSR."

Arcibiskup smolenský a vjazemský Kirill hodnotí situáciu pravosl.cirkvi

Hlavné pre nás v minulom roku boli prirodzene oslavy 1000.výročia pokrstenia Rusi. A najpamätnejším pre nás bol snem cirkvi, ktorý schválil ustanovenia o správe Ruskej pravoslávnej cirkvi. Uznesenia snemu sa týkajú všetkých sfér cirkevného života, predovšetkým prípravy duchovenstva, zvyšovania mravnej, intelektuálnej a duchovnej úrovne kňazov, ako aj rôznych aspektov vydavateľskej činnosti a náboženskej výchovy veriacich. Také uznesenia boli prijaté prvý raz. A ak sa budú náležite plniť, môžeme sa domnievať, že bol položený základ k normalizácii vnútorného života pravoslávnej cirkvi.

Minulý rok pre ZSSR bol jedinečný: bol urobený pokus naplniť reálnym obsahom heslá Októbrovej revolúcie, okrem iného proklamované právo na slobodu svedomia. Doteraz totiž existovala nanajvýš paradoxná situácia. Podľa sovietskeho zákona mohol byť duchovný zvolený do hociktorého orgánu moci, dokonca do Najvyššieho sovietu. To sa, ako je známe, nikdy nestalo, ale formálne také právo existovalo. Právo spravovať farnosť, kde každý deň slúži bohoslužby, však duchovný nemal. Táto diskriminačná štruktúra bola vnútená cirkvi v tom zložitom období, keď z administratívnej zväle boli zatvárané stovky kostolov a bol sledovaný nepredstaviteľný cieľ: skončiť do konca sedemdesiatych rokov s náboženstvom.

Čo prináša cirkvi nové ustanovenie? Vychádza z princípu kolektívnosti, tzv.sobornosti. V socialistických kategóriách možno pojem sobornosti interpretovať ako cirkevnú demokraciu, voliteľnosť väčšiny orgánov cirkevnej správy. Ak sa bude toto ustanovenie dôsledne dodržiavať, vytvoria sa podmienky pre nápravu mnohých výkyvov sovietskej minulosti. Cirkev má teraz nové možnosti. Je tu mimoriadne závažná chvíľa. Treba využiť všetky sily k mobilizácii vnútorných zdrojov, k tomu, aby patrične cirkev uskutočňovala svoje poslanie. Jej poslanie je jediné - presadzovať vznešené mravné ideály a starať sa o duchovnú výchovu človeka.

ZSSR

V Kerči na Kryme utvoril sa výbor veriacich, ktorý sa usiluje - zatiaľ bez výsledku - o súhlas na otvorenie jedného z najstarších miestnych kostolov, sv. Jána Krstiteľa, pre potreby cirkvi. Členovia výboru boli šikanovaní. Podľa mienky výboru v Kerči túži asi 4000 veriacich každú nedeľu zúčastniť sa na liturgii, zatiaľ však dva fungujúce kostoly nie sú schopné pojať záujemcov.

- Rádio Moskva v anglickom vysielaní oznámilo, že vianočné posolstvo Jána Pavla II. bolo prijaté s veľkým uspokojením a pozornosťou, najmä výzva pápeža k rozšíreniu medzinárodnej pomoci pre obyvateľov postihnutých zemetrasením v Arménsku.

Náboženská situácia na Litve

Litovský kardinál Vincentas Sladkevičius, apoštolský administrátor Kaišiadorysu a predseda biskupskej konferencie Litvy, poskytol obšírny rozhovor sovietskemu časopisu "Udarnik", ktorý vychádza v Trokách.

Kardinál povedal o.i.: "Budeme môcť uveriť v perestrojku, keď v novom zákone o náboženstvách budú vzaté do úvahy naše požiadavky a ak úrady vezmú do úvahy mienku duchovenstva a všetkých veriacich. Ak sa to nestane, neuveríme v perestrojku a budeme súdiť, že ide o snahu novým slovom zakryť starú skutočnosť." Teraz sa v ZSSR pracuje na novom zákone o náboženstvách, ktorý má nahradiť starý zákon z r.1929. Revíziu tohto zákona pripravuje komisia, z ktorej sú však vylúčení predstavitelia hociktorého náboženstva vrátane pravoslávnych. Nový text je iba konzultovaný s predstaviteľmi cirkvi.

Kard. Sladkevičius spomenul nasledujúce dôvody znepokojenia cirkvi na Litve: nedostatočný počet kňazov, spôsobený, nie ako sa oficiálne tvrdí, nedostatkom povolaní, ale existenciou iba jedného vyššieho duchovného seminára v Kaunase s limitom 150 klerikov; fakt, že dodnes sú zavreté mnohé katolícke kostoly, napr. vilnianska katedrála premenená na obrazáreň, kostol sv. Kazimíra vo Vilne premenený na múzeum náboženstva a ateizmu. Je nedostatok katolíckej tlače. Napriek týmto ťažkostiam kardinál sa nepovažuje za pesimistu. Zdôraznil, že sám fakt vytlačenia jeho rozhovoru v "Udarníkovi" je istou známkou pozitívnych zmien.

Úrady oznámili, že kostol sv. Kazimíra bude cirkvi vrátený v marci.

AFRIKA

V Mali sa oslavovalo sté výročie evanjelizácie krajiny. Osobným vyslancom Jána Pavla II. na slávnosti bol menovaný kard. Tomko, prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov.

FÍNSKO

Známy fínsky luteránsky teológ Sepo Thainonen, vedúci katedry ekumenickej teológie a dogmatickej teológie na univerzite v Helsinkách, konvertoval na katolicizmus.

IZRAEL

Z reportáže o turné básnika Jevgenija Jevtušenka po Izraeli: "Jevtušenko poďakoval za pozvanie do Jeruzalema, "nádherného a historického mesta", za pozvanie do Izraela, kde - možno sú to prekvapujúce slová z úst sovietskeho občana - má ľudská história s ukrižovaním Ježiša svoj bod obratu".

LAOS

Vláda Laosu prepustila z väzenia po 8 rokoch 63-ročného biskupa Khamphana, apoštolského vikára jednej zo severných diecéz.

NSR

Kard. J. Weisner, novomenovaný arcibiskup Kolína n.R., stretol sa v Prahe s kard. F. Tomáškom a pozval ho na slávnosť inaugurácie v Kolíne 12. febr. 1989.

POLSKO

K 1. januáru 1989 poľská biskupská konferencia pripomína veriacim, že robíme ďalší krok k veľkému jubileu 2000 rokov kresťanstva. V Poľsku každý z posledných 15 rokov druhého tisícročia je zasvätený rozjímaniu jedného z ružencových tajomstiev. V r.1989 to bude 4. radostné tajomstvo - obetovanie Ježiša v jeruzalemskom chráme. Ďalej poľskí biskupi uvádzajú modlitbu k Panne Márii. Túto modlitbu preberáme, lebo je vhodná aj pre nás, pre každodenné prehlbovanie nášho zasvätenia Panne Márii:

Úkon zasvätenia sa Panne Márii

Matka Božia, Nepoškvrnená Panna Mária, Tebe zasväčujem svoje telo i dušu, všetky modlitby i práce, radosti i utrpenia, všetko čím som a čo mám. Ochoťným srdcom sa Ti odovzdávam do puta lásky: prenechávam ti úplnú slobodu použiť ma na spásu ľudí a na pomoc svätej Cirkvi, ktorej si Matkou. Odteraz chcem všetko robiť s Tebou, cez Teba a pre Teba. Viem, že vlastnými silami nič nedokážem. Ty zase môžeš všetko, čo je vôľa Tvojho Syna, a vždy zvíťaziš. Učini teda, Pomocnica veriacich, aby moja rodina, spoločenstvo, farnosť i celá vlasť bola skutočným kráľovstvom Tvojho Syna aj Tvojím. Amen.

- Vo Varšave boli povolené viaceré spolky, o.i. aj Združenie katolíckej vysokoškolskej mládeže.

ČÍNA

Biskup Filip Ma Ji z Ping-lian v provincii Gansu v strednej Číne sa vzdal všetkých funkcií, ktoré mal vo Vlasteneckom združení čínskych katolíkov, organizácií, ktorá je kontaktným orgánom medzi čínskou vládou a "úradnou" katolíckou cirkvou v Číne. Za knaza bol vysvätený r.1949, biskupskú vysviacku prijal bez súhlasu Apoštolskej Stolice r.1987; má 70 rokov. Vo svojom vyhlásení biskup Ma Ji tvrdí, že Vlastenecké združenie čínskych katolíkov, Administratívna komisia čínskej katolíckej cirkvi a Čínska biskupská konferencia sú organizácie v stave úpadku, izolované a nepopulárne. Niektorým duchovným z uvedených 3 organizácií biskup Ma Ji vyčíta ústup od celibátu, neuznávanie pápežského primátu a hospodárske zneužívanie pri spravovaní cirkevných majetkov.

Anton Liu Bainian, jeden z čínskych reprezentantov Vlasteneckého združenia čínskych katolíkov, na otázku katolíckej tlačovej kancelárie Uca News z Hongkongu, čo súdi o vyhlásení biskupa Ma Ji, odpovedal: "Je normálne, že členovia kléru aj veriaci v rôznych častiach krajiny majú rôzne mienky o Združení."

- V Číne je teraz viac než 100 miliónov veriacich, asi 10% obyvateľov, väčšina z nich sú roľníci. Čoskoro vraj bude možné dostať bibliu v kníhkupectvách - bola uzavretá zmluva medzi kresťanskou organizáciou "Amity Foundation" a nakladateľstvom "Xinhua Bookstore". Záujem o bibliu rastie najmä medzi profesormi a študentami, ktorí sa zaoberajú západnou literatúrou a dejinami.

JUHOSLÁVIA

Prvý raz od r.1945 rozhlas v Ľublane vysielal Polnočnú omšu, ktorú celebroidal miestny arcibiskup A.Šustar. Na vigíliu bolo tiež vysielané vianočné posolstvo. Regionálna biskupská konferencia Slovinska požiadala úrady, aby sviatok Narodenia Pána bol právne uznaný za sviatočný den.

- Kardinál F.Kuharič, záhrebský arcibiskup, protestoval proti tomu, že v masovokomunikačných prostriedkoch sa stále ztotožňuje katolícka cirkev a chorvátsky národ s profašistickým hnutím pôsobiacim na území Juhoslávie v čase II.svetovej vojny.

R studio

15. Ale obraz, ktorý sme práve načrtli, by nebol úplný, keby sa k "sociálnym a hospodárskym ukazovateľom" nedostatočného rozvoja nepripojili iné rovnako záporné, ba ešte väčšie obavy vzbudzujúce ukazovatele, začínajúc od kultúrnej úrovne. Sú to: negramotnosť, ťažký alebo nemožný prístup k vyššiemu vzdelaniu, neschopnosť zúčastniť sa budovania vlastného národa, rôzne formy vykorisťovania a útlaku tak hospodárskeho, sociálneho a politického ako aj náboženského, ktorému je vystavený človek a jeho práva, a k tomu ešte aj diskriminácia každého druhu, najmä tá najhoršia, založená na rasovej rozdielnosti. Hoci sa niektorý z týchto neporiadkov bohužiaľ prejavuje aj v oblasti vyspelejšieho Severu, tieto škvrny sú častejšie, trvalejšie a ťažšie odstrániteľné v rozvojových a menej pokročilých krajinách.

Treba zdôrazniť, že v dnešnom svete je spolu s inými právami často potláčané právo na hospodárske podnikanie, hoci tu ide o právo dôležité nielen pre jednotlivca, ale aj pre všeobecné dobro. Skúsenosť ukazuje, že popieranie alebo obmedzovanie tohto práva v mene rovnosti všetkých v spoločnosti, v skutočnosti znižuje alebo priamo ničí podnikavého ducha, čiže subjektívnu tvorivosť jednotlivých občanov. Týmto spôsobom potom nutne vzniká nie tak skutočná rovnosť, ako skôr všeobecná "nižšia úroveň". Potom namiesto tvorivej podnikavosti nastupuje pasívna nečinnosť, závislosť a podrobenie sa byrokratickému aparátu, ktorý ako jediný orgán disponuje a rozhoduje, ak nie je priamo výhradným "vlastníkom", o všetkých dobrách a výrobných prostriedkoch. Tento aparát potom uvádza všetkých do stavu absolútnej závislosti, ktorá sa podobá tradičnej závislosti robotníka-proletára v kapitalizme. To vyvoláva pocit odcudzenia či zúfalstva, z ktorých potom vyviera nezaujem o národný život. Podporuje sa tým sklon k vysťahovalectvu alebo aspoň k tzv. psychologickému

(vnútornej) emigrácii.

Taká situácia má svoje následky aj z hľadiska "práv jednotlivých národov." Často sa skutočne stáva, že určitý národ je takto zbavený svojej subjektivity, t.j. svojej "zvrchovanosti", ktorá mu právom patrí vo význame nielen hospodárskom, ale aj politicko-sociálnom a v určitom zmysle aj v kultúrnom, pretože v národnom spoločenstve sú všetky tieto životné rozmery navzájom spojené.

Ďalej treba zdôrazniť, že žiadna spoločenská skupina, napríklad nejaká strana, nemá právo privlastňovať si úlohu jediného vodcu, pretože takýto nárok znamená zničenie skutočnej subjektivity spoločnosti i občanov ako osôb, ako sa to prejavuje v každom totalitnom režime. V takejto situácii sa človek i národ stávajú iba "predmetom" i napriek všetkým prehláseniam a slovným ubezpečeniam v opačnom zmysle.

V tejto súvislosti je vhodné dodať, že v dnešnom svete existuje i mnoho iných foriem chudoby. Nezasluhujú si toto meno aj isté nedostatky a hodnoty, ktorých sú ľudia zbavení? Popieranie alebo obmedzovanie ľudských práv, napríklad náboženskej slobody, práva zúčastňovať sa na budovaní spoločnosti, slobody zhromažďovania, vytvárania odborových organizácií, alebo právo na hospodárske podnikanie, neochudobňuje azda ľudskú osobu rovnakým spôsobom alebo ešte viac, ako keď je zbavovaný materiálnych dobier? A môžeme to označovať za skutočne ľudský rozvoj, keď sa neberie do úvahy plné uplatňovanie týchto práv?

Krátko povedané, súčasný nedostatočný rozvoj nie je len hospodársky, ale aj kultúrny, politický a jednoducho ľudský, ako to už pred dvadsiatimi rokmi zdôrazňovala encyklika *Populorum progressio*. Ak je tomu tak, potom je nutné pýtať sa, či dnešná tak smutná skutočnosť nie je, aspoň čiastočne, výsledkom príliš ohraňovaného, totiž predovšetkým hospodárskeho chápania rozvoja.

Q p o k u š e n í /Vladimír S.Soloviev/

Hnutie našej vôle, ktorým sa dvíhame nad seba, t.j. nad svoje faktické prirodzené bytie a otroctvo hriechu, dávame sa Bohu a rozhodujeme sa chcieť to čo chce Boh, toto chcenie je len začiatok nového života a nie jeho vrchol. Už aj v tomto začiatku je naša vôľa celkom slobodná, ale predchádzajúce otroctvo hriechu ostáva jej ešte ako možnosť. Prv /pred duchovným znovuzrozením/ bolo otroctvo skutočnosťou a sloboda len možnosťou - teraz je tomu naopak. Znovuzrozenému duchovnému človekovi hriech už nie je faktom, ktorý neodvratne zaťažuje jeho vôľu, ale len možnosťou pre jeho vôľu. Aby hriech z tejto možnosti prešiel do uskutočnenia a znovu ovládol človeka, na to je mu potrebný impulz. Človek duchovne znovuzrozený, t.j.ktorý vierou uznal Boha a podrobil sa Jeho vôli, nemôže už sám priamo vlastným pôsobením povzbudiť temný živel svojej duše k skutočnému hriechu. Takému človeku sa stane podnetom k hriechu dianie zvonka, ktoré nazývame pokúšením.

Pokúšenie prepadá len ľuďí duchovných, ľuďí božích. Bezbožný človek nepotrebuje pokúšenie, aby sa dopustil zla, on pácha zlo jednoducho silou svojej skazenej prirodzenosti, podľa zákona hriechu, ktorý v ňom vládne. Ale človek boží nie je priamo podrobený zákonu hriechu, hriech ako taký nemá nad ním moci a nepôsobí naňho. Človek boží môže byť strhnutý hriechom len vtedy, ak sa mu hriechy predstavujú ako nehriechy a zlo prijme podobu dobra, v čom práve spočíva sila pokúšenia. Poznáme tri hlavné druhy hriechu:

- hriech zmyslovej duše alebo žiadostivosť, hriech tela: "žiadosť počne a rodí hriech, a spáchaný hriech rodí smrť;"
- ďalej hriech rozumu - namyslenosť čiže pýcha, ktorá vedie k bludu, a tvrdošíjnosť v blude rodí lož a klam;
- a konečne hriech čiste ducha - panovačnosť, ktorá vedie k násiliu, a násilie končí vraždou.

Pôsobenie pokúšenia spočíva v tom, že tieto hriechy predstavuje duchovnému človekovi ako nie hriechy.

1. Pokúšenie predovšetkým ospravedlňuje žiadostivosť, t.j. pud zmyslovej prirodzenosti, ktorý nadobúda prevahy nad rozumom a vôľou. Hlas pokúšenia hovorí: "Ty si človek boží, človek duchovný a tebe žiadosť tela nie je nebezpečná; ty si už vnútorne premohol v sebe hriešnu prirodzenosť a preto sú pre teba všetky jej vonkajšie prejavy ľahostajné. Duchovnému človekovi je všetko dovolené: ty si nad rozlišovaním dobra a zla, a vôbec: môže byť zlo v čiste vonkajších skutkoch tela, ktoré sú prirodzenými prejavmi jeho hmotnej prirodzenosti?"

To je prvé pokúšenie. Je zvlášť silné na začiatku duchovného života, keď pudy tela dosiaľ neskrótili pred znovuzrozeným duchom a chcú ho ako hady Herkulesa udusiť hneď v kolíske. Tomuto pokúšeniu prepádajú obyčajne stúpenci domnele duchovných mystických siekt, v ktorých sa prehnaná a so sebou spokojná duchovnosť zamieňa plným rozpútaním zmyslovosti, a sloboda ducha prechádza v slobodu telesnosti a končí sa otroctvom tela.

Aby toto pokúšenie bolo prekonané, treba duchovnej pevnosti, ktorú v sebe nemáme, ale môžeme ju dostať od Zdroja všetkej sily, a preto sa k nemu obraciame s prosbou: "neuveď nás do pokúšenia". Touto prosbou privolaná pomoc božskej sily ochráni dušu pred zatemnením a zvedením a náš rozum a svedomie ozbrojí proti pokúšiteľným sofizмам nasledujúcim uvažovaním /odpoveď duchovného človeka na prvé pokúšenie/:

Ty hovoríš, že žiadosť tela mi nie je nebezpečná, pretože som premohol zmyslovú prirodzenosť čiže telo silou ducha: avšak keby som bol skutočne už telesnosť zdolal, potom by ani žiadosť tela vo mne neúčinkovala, nebolo by ani pokúšenia. Keďže sa však dostavuje, ak pociťujem žiadosť tela, je to zjavná známka, že zmyslová prirodzenosť nie je dosiaľ mnou zdolaná, že mi je dosiaľ nebezpečná, a že s ňou musím zápasit'. Ďalej hovoríš, že som dospel nad rozlišovanie medzi dobrom a zlom. Ale tomu nemôžem uverit', lebo ešte zakusujem rozlišovanie

medzi utrpením a radosťou, odvracajúc sa od prvého ako zla a vyhľadávajúc druhé ako dobro pre svoju osobu. Keby som bol skutočne dosiahol takú dokonalosť, že by som nerozlišoval utrpenie od radosti, tak by som nemohol mať telesné žiadosti, ktoré sú práve smerovaním k niektorým radostiam - potom by ani terajšie pokušenie sa neuplatnilo. Ak ma však pokúša telesná žiadosť, znamená to, že som ešte nedosiahol nenáruživosť a že som plne podrobený rozlišovaniu dobra a zla.

Konečne hovoríš: V ukojení zmyslových snáh niet zla a hriechu, pretože je to len vonkajší fakt, úkon tela bez účasti duše. Ale keby tomu tak bolo, nežiadala by si duša ani tohto faktu. Keď však pripúšťa v sebe žiadosť, želá si ju a toto želanie je výrazom účasti duše na zmyslovom úkone a teda nie je on len vonkajším faktorom v živote tela, ale aj vnútorným činom duše, jej hriechom.

2. Keď takto duchovný človek prekoná pokušenie tela, narazí na pokúšenie rozumu. "Ty si poznal pravdu, v tebe sa prejavil pravý život. To nie je dané všetkým. Vidiš, že druhí nepoznajú pravdu a sú ďaleko od pravého života. Aj keď pravda nie je z teba, je predsa tvoja, patrí ti ako vyvolenému pred ostatnými ľuďmi. Im nie je daná a teba je daná - to znamená, že si bol lepší a vyšší než ostatní ľudia a preto si dostal, čo je pred nimi skryté. Duchovný život povstal len v tebe, je tvojou prevahou nad druhými. Pravý život ťa povyšuje a robí ťa lepším, ale dostáva sa ti tohto života, lebo si bol už predtým lepší ako ostatní. Teda si vyvolený, ktorý má právo na výnimočné postavenie. Ak sa pravda stala tvojím osobným majetkom a prevahou, tak tvoja mienka už je pravdou a musí byť ostatnými uznaná. Nemôžeš upadnúť do omylu, si neschopný bludu."

Keď náš rozum pripustí takéto našepkávanie, upadne do domýšľavosti a domýšľavosť privádza k lži. Lebo tešiac sa myšlienkou na svoju výbornosť, začína si náš rozum ceniť pravdu nie už ako pravdu, ale ako svoju pravdu, ale práve tým stráca kritérium rozlišovania medzi pravdou a bludom, lebo svojím môže byť aj blud a rozličná lož. Ale aj keď nedôjdeme do tohto konečného nerozumu - prijímať a vydávať každú svoju mienku a predstavu, pretože je naša, za absolútnu pravdu silou svojej domnelaj neomylnosti - predsa hriech domýšľavosti alebo pýchy rozumu, ktorého sme sa dopustili, nutne sa v našej duši šíri a rodí v nej druhé, príbuzné hriechy: márnomyseľnosť a závisť. Lebo mienka o svojej výbornosti, ktorá je iba prisvojená, žiada si cudzieho uznania. Pretože našu samolúbosť nezaujímajú naše bytie v pravde, ale len náš význam u druhých, nie je uspokojená, ak neznamenujeme iným práve toľko ako sebe. Snaha byť významným pre iných alebo mať prevahu v cudzej mienke je práve márnomyseľnosť. Ale neukojenie tejto snahy, keď cudzia mienka nám upiera výnimočné uznanie, a stavia iných nám na roveň, alebo nad nás, budí v márnomyseľnom nutne nepriaznivý cit superstva, žiarlivosti a závisť.

Toto pokušenie samolúbsť rozumu je zvlášť silné uprostred duchovnej cesty, keď rozum už nadobudol prevahu nad citmi a pudmi. Pokušeniu samolúbsť obyčajne podliehajú ľudia, ktorí už dosiahli istého významu a zásluh. Takí sa stávajú dopustením božím pôvodcami bludov, zakladateľmi siekt a vodcami ľudových hnutí, ale často tiež upadajú do pomätenosti a biedne hynú. Ak však duchovný človek na počiatku tohto pokušenia sa nespoľahne na vlastné sily a obráti sa k Bohu s prosbou "neuveď nás do pokušenia", nadobudne pevnosť rozumu a dokáže odhaliť sofizmu pýchy. Odpoveď duchovného človeka na druhé pokušenie:

Pravda je večná sama o sebe. Nemôže byť súkromným majetkom a prednosťou nikoho. Náš rozum môže poznávať pravdu len stávajúc sa účastným pravdy, a k tomu sa musí zriecť a vyslobodiť zo svojej osobnej obmedzenosti, od hľadania seba a myslenia na svoje.

V pravde niet svojho a cudzieho, na nej všetci môžu mať len podiel, všetci môžu byť s ňou solidárni: preto ak sa staviam v dôsledku svojho domnelého držania pravdy proti iným a pýšim sa pred nimi svojou prevahou v pravde, dokazujem tým len, že dosiaľ v pravde nie som, a že sa nemám čím pýšiť. Pravda je bezpodmienečná, nezávislá a sebestačná; preto ak hľadám ctižiadostivo cudzie uznanie a starám sa

o ľudskú mienku, ukazujem, že som ďaleko od pravdy a že sa nemám čím chváliť medzi ľuďmi. Konečne čistá pravda ako plnosť blaha nepripúšťa závišť, a ak pre držanie pravdy súperim s inými a závidím im, prejavujem, že nemám pravdu a že nemám prečo závidieť a súperiť.

Pravda nemôže mať hranice: preto dokiaľ náš rozum hľadá svoje a trvá na svojom, t. j. týči hranice medzi sebou a nie sebou, je sám obmedzený a oddelený od pravdy, a nemôže ju poznať sám od seba. Môže však, a má si uvedomiť túto svoju obmedzenosť a pokoriť sa pred bezhraničným rozumom Božím a obrátiť sa od seba k samotnej pravde a stať sa priezračným božskému svetlu. Nachádzame teda pravdu nie svojím rozumom, ale neprihliadajúc k svojmu rozumu, v rozume Božom. Také poznanie pravdy, založené na pokorení a odovzdaní sa nášho rozumu, nemôže však už byť žriedlom pýchy, márnomyseľnosti a závišti; a hoci tieto nepravosti nemôžu byť naraz zničené, ak sa zriekneme vnútornej lživej domýšľavosti v prospech čistej pravdy, podryvame koreň týchto rozumových hriechov, a vystríhajúc sa poblúdenia rozumu, upevňujeme sa a rastieme v duchovnom živote.

3. Tu však je pred nami tretie a najnebezpečnejšie pokušenie. Keď žiadosť tela je premožená čistotou a klam rozumu pokorením sa, keď nepovažujem hriech za dovolený pre seba a nepoddávam sa mu, keď nestaviam svoju mienku namiesto pravdy a neupadám do bludov, vtedy sa dostavuje veľké zvádzanie pre duchovnú vôľu:

"Ty si sa oslobodil od otročtva tela a odovzdanosťou rozumu osvojil si si pravdu Božiu a poznal si, že je jediným pravým dobrom. Ale svet odmieta túto pravdu, zbavuje sa toho dobra a spočíva v zle. Preto nemôže prijať pravdu z rozumového presvedčenia a preto musí byť najprv prakticky podrobený vyššiemu princípu. Ty si predstaviteľ tohto vyššieho princípu - nie z vlastnej hodnoty a sily /lebo si sa zriekol pýchy/, ale silou milosti Božej, ktorou si sa stal účastný čistej pravdy. Nie pre seba, ale pre slávu Božiu a pre dobro sveta samotného, z lásky k Bohu a k blížnemu musíš vynaložiť všetko úsilie, aby si podrobil svet vyššej pravde a priviedol ľudí ku kráľovstvu božiemu. K tomu však musíš mať nutné prostriedky, aby si úspešne pôsobil na svet a vo svete: predovšetkým sa ti musí dostať moci a vyššej autority nad inými ľuďmi. Musíš si ich podrobiť, aby si ich viedol k jedinej spasiteľnej pravde. Teda musíš sa hociako usilovať o moc a silu vo svete."

Tomuto veľkému a silnému pokušeniu prepadá veľkí a mocní ľudia, a priviedlo ich k mnohým zlým skutkom. Ak však človek, ktorý obstál v dvoch prvých pokušeniach, chce obstáť aj v tomto, upevní sa znova prosbou "Neuved nás do pokušenia" a povie takto:

/Odpoveď duchovného človeka na tretie pokušenie/:

Je pravda, že sa musím starať o spásu sveta prostredníctvom jeho praktického podrobenia božskému princípu: ale nie je pravda, že k tomu musím hľadať silu vo svete. Ak si žiadam moc naozaj nie pre seba, nie svojvoľne, ale v mene Božom, pre dielo Božie a v súhlase s vôľou Božou, vtedy nemám a nemôžem vyhľadávať sám túto moc, nemám a nesmiem sám od seba robiť nič pre jej dosiahnutie. Verím v Boha a želám si vyplnenie jeho diela a dúfam v príchod jeho kráľovstva, a pokiaľ mi je dané, slúžim mu, ale viac nehľadám: lebo nemôžem poznať taje a cesty prozreteľnosti Božej a plány jeho múdrosti; a ani sám seba dosiaľ plne nepoznám. Nemôžem vedieť, či bude dobré pre mňa a pre iných, ak nadobudnem teraz moc a vplyv. Hoci som sa stal účastný pravdy božej a duchovný život sa mi otvoril, predsa ešte z toho neplynie, že by som bol spôsobilý spravovať ľudí. Možno, že keby som dostal moc, ukážem sa nielen neschopný riadiť iných v duchu božom, ale stratím aj svoje vlastné duchovné hodnoty, a ak hľadám moc, už som ich vlastne stratil,

lebo som upadol do hriechu panovačnosti. Ak nečakám na poslanie od Boha, ale hľadám moc sám, musím sa uchýliť k ľudským spôsobom a prostriedkom. Ale ľudské spôsoby a prostriedky k dobývaniu moci sú dobre známe. Sú to: úskoky a klam na začiatku, násilie a vražda nakoniec. Takými činmi iných ku kráľovstvu božiemu nepriblížim, sám sa však od neho vzdialim. Teda mám slúžiť sláve božej a spásu sveta v tom, čo mi je dané ako môj údel: očakávať s trpezlivosťou naplnenie ciest božích vo mne a vo svete, a snažiť sa dobrotou a milosrdenstvom mierniť cudzie zlo a nerozmnožovať ho vlastným zlom.

Všeobecná odpoveď na pookušenia

Keď uveríme úprimne v Boha a pocítíme v sebe účinok božej milosti, sme na počiatku nového, duchovného života. Klam pookušenia záleží v tom, že duchovný život sa chápe ako niečo naraz a v úplnosti jestvujúceho, čo nepotrebuje rastu, postupného zdokonaľovania vnútri a upevňovania voči vonkajšku. V skutočnosti v duchovnom človekovi naďalej prebývajú a účinkujú dve živé sily: počiatok nového blahodárneho života a zvyšok prvého hriešneho života. A cieľ pookušenia je v tom, aby použilo neupevneného na počiatku ako peknej masky na staré hriešne snahy a tým ich ospravedlnilo a odovzdalo im nakoniec celého človeka. Keď však budeme v pookušení hľadať oporu vo svojich a Božích silách prostredníctvom modlitby, ľahko odhalíme celý klam a povieťme takto:

Dajme tomu, že sme ľudia Boží a žijeme v Bohu, ale nemôžeme predsa myslieť, že by poddanosť telesnej žiadosti, márnomyseľnosť alebo panovačnosť, ktoré v sebe pozorujeme, boli od Boha a že by boli dobrom. A tak, hoci sme aj v Bohu, je v nás predsa niečo, čo nie je od Boha a čo nie je dobré: preto ak nás napádajú také nedobré sklony, musíme ich uznať za pookušenie, neustupovať im a modliť sa: "Neuved nás do pookušenia", a nijak neospravedľňovať telesné poklesky svojím duchovným zameraním. Bezpochyby čistému je všetko čisté, ale otázka je, či sme celkom čistí? Na túto otázku svedomie pookúšaného dáva odpoveď: My nežijeme pod zákonom, ale pod milosťou, sme duchovní ľudia. Dajme tomu: ale z toho ani trocha neplynie, že by všetko, čo robíme, alebo čo sa robí s nami, bolo hneď blahodárne a duchovné. Tak napr. ak pocítujeme hlad a smäd, nie je to z milosti alebo že sme duchovní, ale preto, že nám ešte ostáva aj živočíšna prirodzenosť; a práve tak keď sa nám duchovným ľudom dostavia nečisté myšlienky, alebo túžba po cudzej chvále alebo žiadosť po moci, nie je to silou našej duchovnosti, ale preto, že ešte sme nedostatočne duchovní; tak nedostatočne, že ku koncu pookušenia naše najduchovnejšie vlastnosti sa stávajú len zámienkami k celkom neduchovným, telesným a hriešnym snahám: tak ku koncu prvého pookušenia naša domnelá duchovná sloboda sa ukazuje len zámienkou pre otroctvo telu; ku koncu druhého pookušenia naša domnelá duchovná múdrosť sa stáva zámienkou pýchy a domýšľavosti, a konečne tretie pookušenie privádza nás k tomu, že duchovná horlivosť o slávu Božiu a spásu blížnych sa prejavuje ako zámienka k panovačnosti a despotizmu. A tak v každom pokuse spojiť slabosť a nepravosť, ktoré má každý človek, s našou povahou človeka Božieho čiže duchovného - v každom takom pokuse a takom našepkávaní musíme vidieť zlý klam a modliť sa: zbav nás zlého.

"Pokiaľ človek nebráni dobro, neodvratne sa stáva noditeľom zla. Stáva sa ním aj ľahostajnosťou. Niet nič hroznejšieho ako ľahostajnosť, pretože práve ona rodí neľudskosť."

Tengidz Abuladze

"Viera je tajomstvo, ktoré z človeka robí príbytok Boží."

Olivier Clément

ZO SPRÁVY "O STAVE VIERY" KARDINÁLA J. RATZINGERA

Tretie tajomstvo Fatimy

Ano, čítal som ho /.../

Ak k tomu rozhodnutiu /pozn.prekl.: o jeho zverejnení/ nedošlo, nie je to preto, že by pápež chcel skrývať niečo strašného /.../

Aj keby v ňom bolo niečo také obsiahnuté, potom by to nanajvýš potvrdzovalo tú časť fatimského posolstva, ktorá je už známa. Prísne varovanie bolo vyslovené na tomto mieste, a to proti nesmiernej ľahostajnosti, bolo poukázané na vážnosť života, dejín, na záhubu, ktorá ohrozuje ľudstvo. Ježiš sám to zdôrazňuje veľmi často: "Ak sa však nepolepšíte, všetci zahyniete." /Lk 13,3/. Obrátenie - a Fatima ho pripomína v celej šírke - je ustavičný príkaz kresťanského života. Toto by sme mali vedieť už z Písma svätého /.../.

Svätý Otec je toho názoru, že by to nič nepridalo k tomu, čo kresťan musí vedieť zo Zjavenia, a tiež z tých mariánskych zjavení, ktorých vcelku známy obsah bol schválený Cirkvou, a ktoré len znovu potvrdili naliehavú nutnosť pokánia, obrátenia, odpustenia, pôstu. Zverejniť "tretie tajomstvo" by znamenalo vystaviť Cirkev nebezpečenstvu senzaciečnosti, zneužitiu obsahu /.../.

Mariánske zjavenia v Medjugorje

V tejto oblasti je trpezlivosť viac než inokedy základným princípom pri postupe našej Kongregácie. Žiadne také zjavenie nie je nevyhnutné pre vieru; Zjavenie dovŕšil Ježiš Kristus. On sám je to Zjavenie. My však nemôžeme zabrániť tomu, aby Boh hovoril k našej dobe ústami jednoduchých ľudí a tiež mimoriadnymi znameniami, ktoré poukazujú na nedostatky kultúr poznačených všetko ovládajúcim racionalizmom a pozitivizmom. Zjavenia, ktoré Cirkev oficiálne schválila - najmä Lurdy a Fatima - majú svoje presné miesto v rozvoji života Cirkvi nášho storočia. Okrem iného ukazujú, že Kristovo Zjavenie - i naďalej jedinečné, ukončené a teda neprekročiteľné - nie je mŕtva záležitosť, ale čosi živého a vitálneho. A okrem toho - a teraz nehovorím o Medjugorje, o ktorom nemôžem vysloviť úsudok, pretože Kongregácia prípad ešte skúma - ku znameniam našej doby patrí, že zvesti o "mariánskych zjaveniach" sa množia po celom svete. Sekcii Kongregácie, ktorá je poverená ich prešetrovaním, dochádzajú napríklad správy z Afriky a z iných kontinentov /.../.

O pôste

Postiť sa znamená prijať bytostný ráz kresťanského života. Je potrebné znova objaviť telesnú stránku viery: zdržanlivosť v jedle je práve jedným takým aspektom. Sexualita a jedlo patria k základným prvkom telesnosti človeka. V našej dobe nedostatok pochopenia pre panenstvo a panictvo ide ruka v ruku s nedostatkom pochopenia pre pôst. A oba tie nedostatky majú spoločný koreň: dnešnú ochablosť eschatologickej bdelosti, to jest bdelosti kresťanskej viery voči večnému životu. Panenstvo a pravidelná abstinencia od jedla majú svedčiť o tom, že nás čaká večný život, že je v skutočnosti už medzi nami, a že "tvárnosť tohto sveta pomíne" /1 Kor 7,31/. Bez panenstva a bez pôstu Cirkev prestáva byť Cirkvou, stáva sa čímsi prispôsobeným svojmu historickému prostrediu. Preto si musíme brať príklad od našich bratov v pravoslávnych cirkvách, ktorí sú i dnes veľkými učiteľmi autentickéj kresťanskej askézy /.../.

Stratili sme zmysel pre to, že kresťania jednoducho nemôžu žiť ako "každý druhý". Nezmyselný názor, že neexistuje žiadna špecificky kresťanská mravnosť, vyjadruje len stratu základného poňatia: toho, čo je "špecificky kresťanské" proti rôznym modelom "sveta". Dokonca i v niektorých reholiach a kongregáciách bola pravá reforma zamenená za uvoľnenie dosiaľ tradične presadzovanej prísnosti. Namiesto obnovy prišlo pohodlie. Uvediem malý, ale konkrétny príklad: Istý rehoľník mi povedal, že rozvrat jeho kláštora začal - veľmi konkrétne - .

keď sa vyhlásilo, že vstávanie k modlitbe nočných hodín "nemá praktický význam". Nuž, takto bola nepreverená, ale dôležitá "obeta" nahradená kukaním na televíziu, a to dlho do noci! Zdanlivo triviálna záležitosť, ale dnešný úpadok nevyhnutnej prísnosti kresťanského života dostáva tiež podobu takých "trivialít", počínajúc u rehoľníkov.

Dnes si viac než kedykoľvek musí kresťan uvedomiť, že patrí k menšine, a že stojí v opozícii ku všetkému, čo sa zdá byť dobré, zrejme a logické z hľadiska "ducha sveta", ako ho nazýva Nový Zákon. K najnaliehavejším úlohám kresťanov patrí obnovená schopnosť nonkonformizmu, t.j. schopnosť odmietat' mnohé z toho, čo vzniká v okolitej kultúre. Inými slovami, dnes musíme revidovať eufóriu rannej pokoncilovej éry /.../.

O vzťahu "Gaudium et spes" a knihy "Imitatio Christi" /Nasledovanie Krista/

Bezpochyby ide o dve veľmi odlišné špirituality. Imitatio je text, ktorý odzrkadľuje veľkú neskorostredovekú monastickú tradíciu. Ale 2.vatikánsky koncil určite nijako nehodlal popierať akékoľvek nesporné hodnoty /.../. Naopak! K najnaliehavejším úlohám moderného katolíka patrí obnovenie kladných prvkov práve takej špirituality, ktorá zbystruje vedomie kvalitatívneho odstupu medzi mentalitou viery a mentalitou sveta. Isteže, v Imitatio je pomerne jednostranne zdôraznený súkromný vzťah kresťana k Pánovi. Ale v mnohých súčasných teologických produktoch narazíme na nedostatočné chápanie vnútornej špirituality. Všeobecnému a neúprosnému zatracovaniu onej "fuga saeculi" /útek pred svetom/, ktorá tvorí jadro klasickej špirituality, uniklo, že existuje aj sociálny aspekt tohoto "úteku". Človek utekal pred svetom nie aby ho šmahom zatratil, ale aby na miestach uzobranosti objavil nové možnosti kresťanskej a tým i ľudskej existencie. Človek si jasne uvedomoval svoje odcudzenie od spoločnosti, ale v pustovníach a kláštoroch sa skúšali nové sociálne modely založené na nových základoch. Na púšti vyrastali oázy opravdivého života; v týchto ľuďoch ožívala svieža nádej na spásu všetkých /.../.